

שביתת השבת

מנין המצוות

רמב"ם:

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קנד והמצוה הקנ"ד היא שצונו שנשבות בשבת והוא אמרו ית' (משפטי' כג) וביום השביעי תשבות. והנה נכפל צווי מצוה זו פעמים (נרשם בעמ' קנז). ובאר לנו יתעלה (עשה"ד) שהשביתה מן המלאכות היא חובה עלינו ועל בהמתנו ועבדינו. והנה התבארו משפטי מצוה זו במסכת שבת ובמסכת יום טוב:

ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה שכ והמצוה הש"כ היא שהזהירנו מעשות מלאכה בשבת והוא אמרו (עשה"ד) לא תעשה כל מלאכה. והעובר על לאו זה באר בו הכתוב (תשא לא יד) כרת, אם לא ידע בו הדיין. ואם העידו עליו עדים חייב סקילה (ס"פ שלח). זה כלו אם היה מזיד. ואם היה שוגג חייב קרבן חטאת קבועה. וכבר התבארו משפטי מצוה זו במסכת שבת: [לאו ועשה]

סמ"ק

ספר מצוות קטן מצוה רפב שלא לעשות מלאכה בשבת דכתיב לא תעשה כל מלאכה. פי' חכמים: אבות מלאכות ארבעים חסר אחת וכללו בהן הוצאה אף על גב דאי לא כתיב אל יצא לא ידעין ליה וכן הבערה דלא הויא מלאכה למאן דאמר ללאו יצאת מכל מקום מנאום חכמים יחד לאיסורא. (...ומחמר אחר בהמתו בשבת עובר בלאו דכתיב לא תעשה כל מלאכה אתה ובהמתך פי' ביחד וזהו מחמר, אבל אינו לוקה דבלאו זה יש אזהרת מיתת ב"ד, ואף על גב דבמחמר גופיה ליכא מיתת ב"ד בשום ענין מ"מ באותו לאו דמחמר שמעיין מינה אזהרה לעושה מלאכה לבדו בלא הבהמה שיש בו מיתת בית דין, ולא דמי ללאו דתחומין לרבי עקיבא כדפירש בתוס'....)

[הוא מונה רק לאו]

רס"ג

ביאור על ספר המצוות לרס"ג (הרב פערלא) עשין עשה לד לה לו לז שמור השבת אתה ובניך ועבדיך ובהמתך ישבותו בו [רק מונה עשה]

מאיזה פסוק נלמד העשה?

עיין חזרה את הרמב"ם והרס"ג לעיל.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיד עמוד ב

אמר רבי זירא אמר רב הונא, ואמרי לה אמר רבי אבא אמר רב הונא: יום הכפורים שחל להיות בשבת - אסור בקניבת ירק. אמר רב מנא: תנא, מנין ליום הכפורים שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק - תלמוד לומר שבתון - שבות. למאי? אילימא למלאכה - והכתיב לא תעשה כל מלאכה. אלא לאו - אקניבת ירק, שמע מינה. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: יום הכפורים שחל להיות בשבת - מותר בקניבת ירק. מיתיבי: מנין ליום הכפורים שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק - תלמוד לומר שבתון - שבות למאי? אילימא למלאכה - והכתיב לא תעשה כל מלאכה, אלא לאו בקניבת ירק! - לא, לעולם למלאכה, ולעבור עליה בעשה ולא תעשה.

חידושי הרמב"ן מסכת שבת דף סט עמוד א

עד שישגוג בלאו שבה. פי' אף על פי שהוא יודע איסור עשה שבה כיון שהוא שוגג בלאו שגגה היא, והא דאקשינן דידע ליה במאי ואוקימנא בתחומין ואליבא דר"ע, ולא אוקימנא דידע ליה בעשה דשבתון ותשבות, משום דאי לא ידע ליה בלאו העלם זה וזה בידו הוא ולקמן אמרינן שאינו חייב אלא אחת וכדבעינן לפרושיה תמן בס"ד, ויש לפרש דלאו שבה היינו איסור שבה שהוא סבור מותר והאי דסמיך ליה אקרא דלא תעשינה היינו איסור שבהן וכן עיקר. [נחזור לרמב"ן הזה, כרגע הדבר החשוב היא המקור שלו לעשה]

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק יב

אין לי אלא מלאכה שחייבין על מינה חטאת מלאכה שאין חייבין על מינה חטאת מנ' לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה לא שטין על פני המים לא מספקין לא מרקדין ולא מטפחין תל' לו' כל מלאכה אין לי אלא ברשות במצוה מנ' אין מקדישין אין מעריכין אין מגביהין ואין מתרימין תרומה ומעשרות תל' לו' שבתון שבת קדש (שמ' טז כג)

תוספות מסכת שבת דף סט עמוד א

דידע לה בתחומין - לא מצי למימר דידע לה בדאיסי דבההוא נמי חייב חטאת כדפירשתי בפרק קמא (דף ו: בד"ה הא קמ"ל) תימה לר"י דאמאי לא קאמר דידע לה לשבת בעשה דכתיב וביום השביעי תשבות וגו' (שמות כג) וכתיב נמי ושמרתם את השבת (שם לא).

ספר יראים סימן רעד [דפוס ישן - קב]

מחללי שבת. שבת תיראו ואת שבתותי תשמורו. צוה {עשה} והזהיר {לא תעשה} בעשרת הדברות ראשונות ואחרונות שישמרו ישראל את השבת דכתיב וביום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה והזהיר גם באמור אל הכהנים ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו

למה שייך העשה?

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיד עמוד ב

אמר רבי זירא אמר רב הונא, ואמרי לה אמר רבי אבא אמר רב הונא: יום הכפורים שחל להיות בשבת - אסור בקניבת ירק. אמר רב מנא: תנא, מנין ליום הכפורים שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק - תלמוד לומר שבתון - שבות. למאי? אילימא למלאכה - והכתיב לא תעשה כל מלאכה. אלא לאו - אקניבת ירק, שמע מינה. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: יום הכפורים שחל להיות בשבת - מותר בקניבת ירק. מיתיבי: מנין ליום הכפורים שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק - תלמוד לומר שבתון - שבות למאי? אילימא למלאכה - והכתיב לא תעשה כל מלאכה, אלא לאו בקניבת ירק! - לא, לעולם למלאכה, ולעבור עליה בעשה ולא תעשה.

עיין ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קנד הובא לעיל

רמב"ם הלכות שבת פרק כא הלכה א
נאמר בתורה +שמות כ"ג+ תשבות אפילו מדברים שאינן מלאכה חייב לשבות מהן, ודברים הרבה הן שאסרו
חכמים משום שבות, מהן דברים אסורים מפני שהן דומים למלאכות ומהן דברים אסורים גזרה שמא יבוא מהן
איסור סקילה, ואלו הן.

חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף ו עמוד א
...ומורי הרב ז"ל תירץ דבמחמר ליכא עשה דמסתמא תשבות אינו עשה אלא אבות מלאכות.

חידושי הריטב"א מסכת יבמות דף ו עמוד א
והנכון כמו שתירץ ה"ר יונה ז"ל דעשה דשבת לא קאי אלא אבות מלאכות דחמירי ודומיא דחריש וקציר דכתיבי
בההוא קרא

חידושי הריטב"א מסכת ראש השנה דף לב עמוד ב
אלא כך עיקרן של דברים כי בכלל מצות עשה שבות של תורה לשבות ממלאכות יש לשבות מכל שבות דרך כלל
שלא לעשות שבת כחול, אבל בכל פרט ופרט כי עביד ליה' וזהיר באיך דלא הוי שבת כחול הוי שבות דרבנן, נמצא
שיש לשבות עיקר מן התורה, ולפיכך העמידו בו חכמים דבריהם במקומות הרבה לדחות מצוה של תורה, וזו
מרגליות שבידינו מרבינו הרמב"ן מפי מורינו ז"ל.

שו"ת חתם סופר חלק ה - השמטות סימן קצה
ב' אי נושא ונותן בחנותו בכלל מחלל שבת וי"ט הוא הרי הוא ככל מחללי שבת באיסורי' הכתובי' בקרא כמ"ש
הרמב"ן פ' אמור בפסוק שבתון זכרון תרועה ע"ש וז"ל הרמב"ן שנצטוינו מן התורה להיות לנו מנוחה ביום טוב אפי'
מדברי' שאינן מלאכה לא שיטרח כל היום למדוד התבואות ולשקול הפירות והמתנות ולמלא החביות יין ולפנות
הכלים וגם האבנים מבית לבית וממקום למקום ואם היתה עיר מוקפת חומה ודלתות נעולות בלילה יהיו עומסים על
החמורים ואף יין וענבים ותאנים וכל משא יביאו ביי"ט ויהי' השוק מלא לכל מקח וממכר ויהי' החנות פתוח והחנוני
מקיף והשולחנים על שולחנים והזהובים לפנייהם ויהי' הפועלי' משכימי' למלאכתן ומשכירים עצמם כחול לדברים
אלו וכיוצא בהן והותרו הימים הטובים האלו ואפי' השבת עצמה שבכל זה אין בהם משום מלאכה לכך אמרה תורה
שבתון שיהי' יום שבתה ומנוחה ולא יום טורח מלאכה וכן מורה לשון רמב"ם פרק כ"א מהלכו' שבת ע"ש:
והוא מקרא מפורש בנחמי' קפיטל י"ג [ועמ"ש ח' רשב"א פ"ק דיבמו' בשם מורי רבינו יונה דבלאו דמחמר לית בי'
עשה דשבות אלא במלאכה דאית בי' חיוב מיתה ע"ש אין זה סתירה לדרמב"ן דרמב"ן מייירי ממלאכת של טורח
ואותן אין בהם אלא עשה ואמנם אותן שהי' במקדש ואינן של טורח וחייבים עליהם סקילה אותן ישנם גם כן בכלל
עשה דשבות ומהנך ממעט רבינו יונה מחמר אבל אם יש בו טורח ומניעת מנוחה פשיטא כדברי רמב"ן]

מהר"ם מלובלין מסכת שבת דף קלב עמוד ב
תוספות ד"ה האי עשה ולא תעשה וכו' וא"ת והא דקי"ל דאין עשה דוחה את ל"ת ועשה נגמר ממילה בצרעת הא
דמקשו התוס' ממילה דדוחה צרעת ולא מקשו מהא דמילה דוחה את השבת צ"ל דס"ל דשבת לא הוי עשה ול"ת
אלא הוי לאו שיש בו מיתה וכת' וכן משמע פ"ק דיבמות דף ה' דפריך התם אשכחן דאית עשה ודחי ל"ת גרידא
ל"ת שיש בו כרת היכא אשכחן וכו' נילף ממילה מה למילה שנכרתו עליה י"ג בריתות ע"ש אבל תימה הוא בעיני
דהא אשכחן כמה מצות עשה דכתיבי גבי שבת כגון זכור ושומר וצריך לומר דלאו לענין איסור מלאכה איירי אלא
לקדשו בשאר מיני קדושות:

מעמד שבותים

(שבותים הם האיסורים שמתנגדים לשביתת השבת, או הגזרות דרבנן משום גדר בשבת)

If you're puzzled by the fact that we're talking about the status of the gezerot dirabanan, you should be:)

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיד עמוד ב

אמר רבי זירא אמר רב הונא, ואמרי לה אמר רבי אבא אמר רב הונא: יום הכפורים שחל להיות בשבת - אסור בקניבת ירק. אמר רב מנא: תנא, מנין ליום הכפורים שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק - תלמוד לומר שבתון - שבות. למאי? אילימא למלאכה - והכתיב לא תעשה כל מלאכה. אלא לאו - אקניבת ירק, שמע מינה. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: יום הכפורים שחל להיות בשבת - מותר בקניבת ירק. מיתבי: מנין ליום הכפורים שחל להיות בשבת שאסור בקניבת ירק - תלמוד לומר שבתון - שבות למאי? אילימא למלאכה - והכתיב לא תעשה כל מלאכה, אלא לאו בקניבת ירק! - לא, לעולם למלאכה, ולעבור עליה בעשה ולא תעשה. תניא כוותיה דרבי יוחנן: יום הכפורים שחל להיות בשבת מותר בקניבת ירק. (ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: יום כיפורים שחל להיות בחול) - מפצעין באגוזים, ומפרכסין ברימונים מן המנחה ולמעלה מפני עגמת נפש. דבי רב יהודה מקנבי כרבא, דבי רבה גרדי קארי. כיון דחזא דהוו קא מחרפי, אמר להו: אתא איגרתא ממערבא משמיה דרבי יוחנן דאסיר.

רש"י מסכת שבת דף קיד עמוד ב

אסור בקניבת ירק - ולא מבעי בשבת דעלמא דאסור משום שבות, דקטרח משבת לחול, אלא אפילו האידנא דישי כאן עיניו, דהא בשאר יום הכפורים ששאר שבות אסור זה מותר, השתא דחל בשבת - לא שרו רבנן. אמר רב - מנא תנא כו'.

תלמוד לומר - בשבת בראשית שבתון שבת קדש, ושבתון משמע שבות.

ולמאי - באיזה קניבה אסר לן קרא.

אילימא במלאכה - כגון מחובר.

הא כתיב לא תעשה כל מלאכה - והא תו למה לי.

אלא לאו לקניבת ירק - בעלמא, בתלוש דמידי דלאו מלאכה קאי עליה בעשה דשבתון שבות, וכיון דמדאורייתא אסור בכל שבתות השנה - הכא לא שרינן ליה משום עגמת נפש למידיחי איסור דאורייתא, ובשאר יום הכפורים שרי לעגמת נפש, ואף על גב דכתיב ביה נמי שבתון שבות - לאו ממלאכה הוא, אלא מכל דבר המעכב מלהתענות, מדסמיכין לועניתם, הכי דרשינן לה בפרק בתרא דיומא (עד, א) לרחיצה וסיכה ודומין להם. מותר בקניבת ירק - דשבות לאו איסורא דאורייתא הוא, אלא דרבנן, והכא משום עגמת נפש, שמתקן ואינו אוכל, והרי קרוב לעינוי - שרי, ודווקא מן המנחה ולמעלה, שהוא שואף ומצפה לעת אכילה, ואיכא עגמת נפש טפי. כיון דחזי דהוי קא מחרפי - מקדימין לפני המנחה, דהשתא לאו עגמת נפש הוא. אמר להו - לאינשי ביתיה. אתא איגרתא ממערבא כו' - כי היכי דלקבלו מיניה.

תוספות מסכת שבת דף קיד עמוד ב

אלא לקניבת ירק - נראה לר"י דאסמכתא בעלמא הוא דאי מדאורייתא ביוה"כ נמי ליתסר והא דאמר בפרק כלל גדול (לעיל עג:) האי מאן דקניב סילקא חייב שתים התם מיירי במחובר והכא איירי בתלוש כדפירש בקונטרס ולא דמי להא דאמר בפרק כלל גדול האי מאן דפרים סילקא חייב משום טוחן דהתם מיירי כשעושה חתיכות דקות מאד והכא מיירי כשעושה חתיכות גדולות.

תוספות הרא"ש מסכת שבת דף קיד עמוד ב
אלא לקניבת ירק, נראה דאסמכתא בעלמא הוא והא דאמרינן לקמן לעבור עליו בעשה ולא תעשה לאו דוקא.

עיין מהרי"ץ חיות שבת קיד:

רמב"ם הלכות שבת פרק כא הלכה א
נאמר בתורה +שמות כ"ג+ תשבות אפילו מדברים שאינן מלאכה חייב לשבות מהן, ודברים הרבה הן שאסרו חכמים משום שבות, מהן דברים אסורים מפני שהן דומים למלאכות ומהן דברים אסורים גזרה שמא יבוא מהן איסור סקילה, ואלו הן.

חידושי הריטב"א מסכת שבת דף קיד עמוד ב
וק"ל דהא קניבת ירק אינה מלאכה ודאי אלא שבות דרבנן וכדבעינן לפרושי כאן (להלן ד"ה מותר), [דאי] מלאכה היא היכי משתריא ביום הכפורים משום עגמת נפש, וא"כ היכי אמרינן דכי כתיב שבתון אתא למימר קניבת ירק שהוא שבות דרבנן, וכי תימא דמדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, היכי נקיט תלמודא האי לישנא למאי אי למלאכה וכו', דמשמע דאנן דרשינן קרא ממש ומדינא דאורייתא, וי"ל דהא כתיבנא במסכת ראש השנה (ל"ב ב') [דאע"ג] דדברים שהם משום שבות פרטיהן מדרבנן מ"מ יש שבות כללי מן התורה, שאם לא כן אין לנו מנוחה בשבת מן התורה דהא כל מקח וממכר מותר, אלא ודאי שבות כללי דאורייתא ומסרו הכתוב לחכמים ופרטיהן מדרבנן, וקס"ד דגלי לן קרא הכא דאפילו קניבת ירק שהוא שבות דרבנן, ובעו רבנן למישרי ביום הכפורים, דליתסר בשבת שהוא יום הכפורים, כנ"ל.

רמב"ן ויקרא פרק כג פסוק כד
(כד) יהיה לכם שבתון - שיהיה יום שביתה לנוח בו. ואמרו רבותינו (שבת כד ב) שבתון עשה הוא... ובמכילתא (בא ט) ראיתי בפרשת החדש, ושמרתם את היום הזה (שמות יב יז) למה נאמר, והלא כבר נאמר כל מלאכה לא יעשה בהם (שם פסוק טז), אין לי אלא דברים שהן משום מלאכה, דברים שהן משום שבות מנין, תלמוד לומר ושמרתם את היום הזה להביא דברים שהן משום שבות. יכול אף חולו של מועד יהא אסור משום שבות, והדין נותן, תלמוד לומר ביום הראשון שבתון (להלן כט לט). והנה ידרשו "שבתון" לשבות בו לגמרי אפילו מדברים שאינן מאבות מלאכות ותולדותיהן:

אבל לא נתברר לי זה, שאם תאמר שהוא אסמכתא מה טעם שיאמרו בלשון הזה, כי "שבות" בלשונם נאמר לעולם על של דבריהם, והאיך יתכן לומר דברים שהן אסורין משום שבות של דבריהם מנין שיהו אסורין מן הכתוב, ודרך האסמכתות לשנות שהם מן התורה לא שיאמרו דבר זה שהוא מדברי סופרים מנין מן התורה, אבל היה לו לומר דברים שאינן מלאכה מנין תלמוד לומר שבתון. ונראה לי שהמדרש הזה לומר שנצטוינו מן התורה להיות לנו מנוחה בי"ט אפילו מדברים שאינן מלאכה, לא שיטרח כל היום למדוד התבואות ולשקול הפירות והמתנות ולמלא החביות יין, ולפנות הכלים וגם האבנים מבית לבית וממקום למקום, ואם היתה עיר מוקפת חומה ודלתות נעולות בלילה יהיו עומסים על החמורים ואף יין וענבים ותאנים וכל משא יביאו בי"ט ויהיה השוק מלא לכל מקח וממכר, ותהיה החנות פתוחה והחנוני מקיף והשלחנים על שלחנם והזהובים לפניהם, ויהיו הפועלים משכימין למלאכתן ומשכירין עצמם כחול לדברים אלו וכיוצא בהן, והותרו הימים הטובים האלו ואפילו השבת עצמה שבכל זה אין בהם משום מלאכה, לכך אמרה תורה "שבתון" שיהיה יום שביתה ומנוחה לא יום טורח. וזהו פירוש טוב ויפה:

נ"מ- האם ידיעת העשה נחשב כידיעת השבת לגבי חיובי קרבן?

תלמוד בבלי מסכת שבת דף סח עמוד ב

ורבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש דאמרי תרוייהו: דוקא הכיר ולבסוף שכח, אבל תינוק שנשבה בין הנכרים וגר שנתגייר לבין הנכרים - פטור... (סט עמוד א) תנן: אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, והיונן בה: מנינא למה לי? ואמר רבי יוחנן: שאם עשאן כולן בהעלם אחד - חייב על כל אחת ואחת. היכי משכחת לה - בזדון שבת ושגגת מלאכות. בשלמא לרבי יוחנן, דאמר כיון ששגג בכרת אף על פי שהזיד בלאו - משכחת לה כגון דידע לה לשבת בלאו, אלא לרבי שמעון בן לקיש, דאמר עד שישגוג בלאו ובכרת - דידע ליה לשבת במאי? דידעה בתחומין, ואליבא דרבי עקיבא.

רש"י מסכת שבת דף סט עמוד א
מנינא למה לי - ליתני אבות מלאכות הזורע והחורש כו' למה לי למיתנא ארבעים חסר אחת, ליתנינהו, ואנן ידעינן דארבעים חסר אחת איכא.
שאם עשאן כולן כו' - וסימנא בעלמא אשמעינן, לידע כמה חטאות חייב על חילול שבת אחת.
היכי משכחת לה - דמיחייב, על כרחך לא משכחת לה אלא בזדון שבת - דידוע שהוא שבת, ושגגת מלאכות - דאינו יודע שהמלאכות הללו אסורות, דאי בזדון מלאכות ושגגת שבת, דידוע שהן אסורות בשבת אבל שכח שהיום שבת - הא תנן דאינו חייב אלא אחת לכל שבת, וזדון שבת לא הוי אלא אם כן יודע אחת מהלכותיה, דאי לא ידע בחדא מינייהו - אין שבת חלוק לו משאר ימים, וזה ששגג בכולן - אין כאן זדון שבת.
בשלמא לר' יוחנן - דאמר שגגת כרת שמה שגגה.
משכחת לה - זדון שבת - בלאוין, ושגגת מלאכות - בכריתות, דידוע לה לשבת שהוזרה על הלאוין, או של כולן או של אחת מהן.
דידע לה לשבת במאי - הלא בכולן שגג, כסבור שכל שלשים ותשע מלאכות מותרות.
בתחומין - דאינן בקרבן.
ואליבא דר' עקיבא - דאמר במסכת סוטה: תחומין דאורייתא נינהו, דתנן: בו ביום דרש רבי עקיבא ומדותם מחוץ לעיר כו'.

תוספות מסכת שבת דף סט עמוד א
דידע לה בתחומין - ...תימה לר"י דאמאי לא קאמר דידע לה לשבת בעשה דכתיב ובויום השביעי תשבות וגו' (שמות כג) וכתוב נמי ושמרתם את השבת (שם לא).

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף סט עמוד א
דידע לה בתחומין ואליבא דרבי עקיבא. והוא הדין דהוה מצי למימר דידע לה לשבת בעשה דשבתון ותשבות לפי מה שכתבנו, והכי נמי הוה מצי למימר דידע ליה בהבערה ואליבא דרבי יוסי דאמר הבערה ללא יצאתה, ואי נמי במחמר אחר בהמתו דלית ביה אלא לאו לכולי עלמא, ואי נמי איכא למימר דמשום הכי לא אוקמה בהבערה ואליבא דרבי יוסי משום דעל כרחין [מתניתין] דלא כרבי יוסי דקא מני מבעיר באבות מלאכות, ובמחמר נמי לא מוקי לה דלא ניחא ליה למימר דידע לה בשביתת בהמתו ולא ידע לה בשביתת עצמו.

חידושי הרמב"ן מסכת שבת דף סט עמוד א
עד שישגוג בלאו שבה. פי' אף על פי שהוא יודע איסור עשה שבה כיון שהוא שוגג בלאו שגגה היא, והא דאקשינן דידע ליה במאי ואוקימנא בתחומין ואליבא דר"ע, ולא אוקימנא דידע ליה בעשה דשבתון ותשבות, משום דאי לא ידע ליה בלאו העלם זה וזה בידו הוא ולקמן אמרינן שאינו חייב אלא אחת וכדבעינן לפרושיה תמן בס"ד, ויש לפרש דלאו שבה היינו איסור שבה שהוא סבור מותר והאי דסמיך ליה אקרא דלא תעשינה היינו איסור שבהן וכן עיקר.

חידושי הריטב"א מסכת שבת דף סט עמוד א
וריש לקיש אמר עד שישגוג בלאו וכרת. פירוש והוא הדין דהיכא דאיכא איסור עשה דבעי ריש לקיש שישגוג בו גם כן, שאף זה בכלל אשר לא תעשינה בשגגה, דכל שיש בו איסור עשייה במשמע בין בלאו בין בעשה, שאם לא כן כי

פרכינן לקמן דידיע לה לשבת במאי, מאי קושיא דילמא דידיע לה בעשה, אלא ודאי כדאמרן, והא דנקט לאו וכרת
 אשגרת לישן דרבי יוחנן נקט, אי נמי שרוב חייבי חטאות אין בהם עשה.

נ"מ- קניבת ירק ביום כיפורים

שבת קיד- המובא לעיל- שדן האם קניבת ירק יהא מותר ביוה"כ אע"פ שהיא שבות בשבת.

רמב"ם הלכות שביתת עשור פרק א הלכה ג
 ומותר לקנב את הירק ביום הכפורים מן המנחה ולמעלה, ומהו הקינב שיסיר את העלים המעופשות ויקצץ השאר
 ויתקן אותו לאכילה, וכן מפצעין באגוזין ומפרדין ברמונים מן המנחה ולמעלה מפני עגמת נפש, ויום הכפורים שחל
 להיות בשבת אסור בקניבת ירק ובפציעת אגוזים ובפרידת רמונים כל היום, וכבר נהגו העם בשנער ובמערב שלא
 יעשו אחד מכל אלו ביום הצום אלא הרי הוא כשבת לכל דבריו.

שו"ת אבני נזר חלק חושן משפט סימן קסא
 ואגב אכתוב לך מה דקשה לי על הרמב"ם ושאר מוני המצוות שמנו עשה לשבות ממלאכה ביוה"כ"פ ובשבת סוף פ'
 ואלו קשרים (קי"ד ע"ב) מפורש דאין עשה במלאכה ביוה"כ"פ אלא אם כן חל בשבת דמשני אהא דיוה"כ"פ שחל
 בשבת אסור בקניבת ירק משבתון שבות לעבור עליו בעשה ול"ת ומדקאמר שחל להיות בשבת משמע ביוה"כ"פ
 לבד ליכא עשה. וכמו שפירש"י בדעת המקשן דקניבת ירק לאו מלאכה אלא שבות דביוה"כ אינו מדאורייתא
 דשבתון לא קאי אמלאכה אלא אעינוי. כמו כן להתרצן דקאי אמלאכה לא קאי העשה אמלאכה אלא אעינוי. ודעת
 מוני המצוות צריכה עיון אצלי:

שבת	ירק	רמון	אגוז	רמון	שבת
✓	✓	✓	✓	✓	ע"כ מותר
⊗	✓	✓	✗	✓	מותר
?	✓	✓	✗	✓	מותר
✓	✓	✓	✗	✓	תקומי'

י"ד ק"ט ע"ב
 שבת מוצאי
 ע"כ מותר
 * ע"כ ע"כ
 מותר
 תקומי'

יום ע"כ רמון
 רמון
 אגוז
 רמון

ע"כ מותר
 מותר
 מותר
 מותר

NOT Evid 1
 Too Much
 ע"כ מותר
 ע"כ מותר
 ע"כ מותר
 ע"כ מותר

מנן מוצאי
 רמון
 סוף פ'
 רמון
 כסוף
 ע"כ מותר
 ע"כ מותר
 ע"כ מותר